

BOLIGKOMMISSIONEN AF 1916

Betænkning III (114 S.).

Den i Slutningen af Aaret 1916 nedsatte Boligkommission har nu afgivet sin tredje Betænkning. Naar Resultatet af Kommissionens Overvejelser saaledes udsendes stykkevis, skyldes det den stadig føleligere Boligmangel, der giver hele Boligspørgsmaalet en særlig Aktualitet, og som tillige har begrænset Kommissionens Arbejde til væsentligt at omfatte de øjeblikkelige Forhold.

Den egentlige Betæknings Hovedindhold beskæftiger sig med Spørgsmaalet om offentlig Støtte til Byggevirkksomheden. De indsamlede Oplysninger viser med stor Tydelighed, at Stagnationen i Byggevirkksomheden er almindelig, og man er klar over, at der ikke i den nærmeste Fremtid kan ventes Initiativ til privat Byggeri, hvis der ikke ydes kraftig økonomisk Støtte fra Stat og Kommune. Aarsagerne hertil er de stadig stigende Priser paa alle Byggematerialer. I et Bilag gives der en Del meget interessante Oplysninger om denne Prisstigning for Københavns Vedkommende, og det maa vel antages, at Forholdet er omtrent ens over hele Landet. Prisstigningen for Cement er saaledes 300 0/0, for Mursten 160 0/0, for Kalk og Mørtel 120—130 0/0, for Tømmer 120—160 0/0, for Jern 200 0/0, for Malerarbejde 200 0/0, for Støbegods 150—250 0/0. Kommissionen anslaaer den samlede Stigning for alle Byggeomkostninger til ca. 100 0/0.

BOLIGKOMMISSIONEN AF 1916

Betænkning III (114 S.).

Den i Slutningen af Aaret 1916 nedsatte Boligkommission har nu afgivet sin tredje Betænkning. Naar Resultatet af Kommissionens Overvejelser saaledes udsendes stykkevis, skyldes det den stadig føleligere Boligmangel, der giver hele Boligspørgsmaalet en særlig Aktualitet, og som tillige har begrænset Kommissionens Arbejde til væsentligt at omfatte de øjeblikkelige Forhold.

Den egentlige Betæknings Hovedindhold beskæftiger sig med Spørgsmaalet om offentlig Støtte til Byggevirkksomheden. De indsamlede Oplysninger viser med stor Tydelighed, at Stagnationen i Byggevirkksomheden er almindelig, og man er klar over, at der ikke i den nærmeste Fremtid kan ventes Initiativ til privat Byggeri, hvis der ikke ydes kraftig økonomisk Støtte fra Stat og Kommune. Aarsagerne hertil er de stadig stigende Priser paa alle Byggematerialer. I et Bilag gives der en Del meget interessante Oplysninger om denne Prisstigning for Københavns Vedkommende, og det maa vel antages, at Forholdet er omtrent ens over hele Landet. Prisstigningen for Cement er saaledes 300 0/0, for Mursten 160 0/0, for Kalk og Mørtel 120—130 0/0, for Tømmer 120—160 0/0, for Jern 200 0/0, for Malerarbejde 200 0/0, for Støbegods 150—250 0/0. Kommissionen anslaaer den samlede Stigning for alle Byggeomkostninger til ca. 100 0/0.

Det fremhæves stærkt i Betænkningen, at Standsningen i den tilstrækkelige Forsyning med Lejligheder medfører ikke alene øjeblikkelige, men ogsaa varige Samfundsfarer, idet Befolkningens Boligniveau presses ned under det sædvanlige, hvorved sociale og kulturelle Værdier ødelægges. Under disse Forhold maa det da anses for nødvendigt, at der bringes Ofre fra Samfundets Side for at skaffe Boliger. Saadanne Ofre — pointeres det — vil saa meget lettere kunne bringes i Øjeblikket, som Arbejdsløsheden har meldt sig gennem Standsning i store Dele af Erhvervslivet og ligeledes vil stille betydelige Krav til Samfundet. Men Boligbyggeri giver Beskæftigelse og Erhverv til vide Kredse af Befolkningen, og man vil saaledes ved at fremme Byggevirkomheden bidrage til at afhjælpe saavel Boligmangelen som Arbejdsløsheden.

Ud fra disse Forudsætninger foreslaar Kommissionen, at Staten yder et direkte Tilskud paa 10 % af Omkostningerne til Kommuner, der vil fremme Opførelsen af Beboelseshuse med mindre Lejligheder, enten ved selv at bygge eller ved at yde Tilskud til kooperativt eller privat Byggeri. Kommunens eget Tilskud til de to sidste Former for Byggevirkomhed skal mindst være lige saa stort som Statens. Principet er altsaa, at Stat og Kommune skal bære hver Halvdelen af et Tilskud paa ialt 20 % af Omkostningerne.

Selve Financieringen af de paagældende Byggeføretagender mener Kommissionen vil kunne foregaa gennem lokale Pengeinstituter, navnlig Sparekasser, idet der henvises til det for Tiden rigelige Pengemarked; dog forudsættes det, at Kommunerne vil paatage sig Garanti for Prioritetslaan til ikke-kommunalt Byggeri.

Foruden dette Tilskud, der skal ydes til eller gennem Kommuner og med samtidige kommunale Ofre, foreslaar Kommissionen, at der til private Bygherrer, der ikke faar Støtte paa den førstnævnte Maade, af Staten ydes et direkte Tilskud paa 20 Kr. pr. 1000 Mursten,

som anvendes til Opførelse af Beboelseshuse med mindre Lejligheder.

Det er beregnet, at Statstilskud til ca. 6 000 Lejligheder efter de foreslaaede Tilskudsregler vil andrage 4—5 Mill. Kr.

Til Hjælp for Byggevirksohmheden i Almindelighed kræver Kommissionen desuden, at der føres en effektiv Kontrol med Prisen paa Byggematerialer; endvidere har den henstillet til Indenrigsministeriet, at der oprettes et særligt Organ til at fremme og forberede det Byggeri, der skal foregaa med offentlig Støtte.

— Paa Grundlag af indgaaende Undersøgelser og et righoldigt Materiale, navnlig Udtalelser fra en Række Institutioner og Autoriteter, har Kommissionen beskæftiget sig med en ny Type for Husbygning, nemlig høje Huse med kun én Trappe i Stedet for de nu almindelige to Trapper. Flertallet i et Udvalg, delvis bestaaende af Medlemmer udenfor Kommissionen, anbefaler at tillade Opførelse af Eentrappehuse, der kan bygges noget billigere, men i selve Kommissionen er der kun et Mindretal for at anbefale en saadan Tilladelse; Flertallet holder paa Kravet om to Trapper, navnlig af hygiejniske og brandtekniske Grunde.

Der er ligeledes foretaget Undersøgelser angaaende Opførelse af Beboelseshuse af Cementhulsten, men Kommissionen nøjes dog paa dette Omraade med at anbefale en nærmere teknisk Undersøgelse af Spørgsmaalet.

Kommissionen har endvidere udarbejdet et Forslag til et Præmiesystem ved Fremleje. De nuværende Fremlejeregler med Præmieydelse ved Sammenflytning af to Familier i én Lejlighed medfører, som en nærmere Undersøgelse for Kjøbenhavns Vedkommende har vist, en stærk Sammenstuvning i Lejlighederne, og Kommissionen foreslaar derfor, at man ved et Præmiesystem søger at faa Sammenflytningen til at omfatte enlige Personer, saaledes at de sociale Ulemper i væsentlig Grad undgaas, og der kan stilles selvstændige Lejligheder til Raadighed for hus-

vilde Familier. Det foreslaede Præmiesystem vil særlig kunne faa Betydning i Hovedstaden og de større Bykommuner. Endelig er der i Kommissionen udarbejdet et Udkast til Normal-Vedtægt for Byggeforeninger. Der spores for Tiden en stærk Tendens rundt om til at forsøge den kooperative Organisationsform for Byggevirksomhed, og et Udkast til en passende Vedtægtsform for saadanne Organisationer turde derfor for Tiden være velkommen.

Betænkningen indeholder i sit Bilagsstof udførlige statistiske Oplysninger om Bygge- og Boligforhold i Hovedstaden og Provinsbyerne; for Hovedstaden omfatter disse Oplysninger bl. a. Resultatet af en speciel Undersøgelse i Juli 1917 over Antallet af Udlændinge, som er indvandret til Hovedstaden siden Krigens Begyndelse, og over Beboelsesforholdene for de ca. 1 200 „samboende“ Familier (to Familier i én Lejlighed) i Hovedstaden.

Med Undtagelse af den foran nævnte Divergens i Spørgsmaalet om Eentrapp-Huse er der i Kommissionen opnaaet Enstemmighed om samtlige afgivne Indstillinger og Forslag.

C. V. Bramsnæs.